

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเพื่อประชาชนถือเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐ เป็นความรับผิดชอบในอันคัมสูงแห่งกิจการของรัฐที่จะต้องส่งเสริมและบำรุงการศึกษา จะอย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยความจำกัดในเรื่องงบประมาณและปัจจัยพื้นฐานสำหรับดำเนินการ รัฐจึงไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้โดยลำพัง ในการนี้รัฐจึงเปิดโอกาสให้เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเกือบทุกระดับ ยกเว้นการฝึกหัดครู (มนตรี มีลำไย 2525 : 9-18)

ภายใต้การสนับสนุนและการเปิดโอกาสของรัฐ ทำให้การจัดการศึกษาของเอกชนขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทั้งจำนวนโรงเรียนและนักเรียนในโรงเรียนเอกชน มีมากที่สุดเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนและนักเรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคภูมิศาสตร์อื่น ๆ กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2528 ปรากฏว่า ร้อยละ 35.81 ของโรงเรียนเอกชนทั้งหมดอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 38.07 ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2529 : 16)

แม้ว่ารัฐได้ดำเนินการส่งเสริม ตลอดจนช่วยเหลือเอกชนในหลายรูปแบบด้วยกันแล้วก็ตาม กิจกรรมการดำเนินการของเอกชนเพื่อสนองต่อความต้องการของรัฐและประชาชนก็ยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนเกี่ยวกับการเรียกเก็บเงินเป็นพิเศษนอกเหนือจากค่าเล่าเรียน หรือเก็บค่าเล่าเรียนไม่เหมาะสมกับคุณภาพของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 35-40) อีกทั้งยังประสบปัญหาค่าใช้จ่ายไม่สมดุลกับรายได้ ปัญหาการขยายตัวอย่างรวดเร็วของโรงเรียนรัฐบาล ทำให้โรงเรียนเอกชนจำนวนหนึ่งต้องล้มเลิกกิจการ ซึ่งก่อให้เกิดผลตามมาอีกหลายประการ เช่น ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ปัญหาครูว่างงาน และที่สำคัญยิ่งคือปัญหาคุณภาพของ

การศึกษา ดังจะเห็นได้จากรายงานการวิจัยเพื่อจัดระดับมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนราษฎร์สายสามัญ ปีงบประมาณ 2523-2524 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2525 : 29-63) พบว่า คุณภาพของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ มีการกระจายตั้งแต่อันดับที่ 1 ถึงอันดับที่ 6 สำหรับโรงเรียนที่มีคุณภาพอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นอันดับที่มากนั้น มีอยู่เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น และโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครนี้ ก็มีระดับคุณภาพแตกต่างกันมาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนนโยบายการศึกษาของชาติในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529 : 1-2) ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และได้พยายามหาทางแก้ไขตลอดมา โดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2530 ได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชนขึ้น ทั้งนี้ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยได้มุ่งทำการศึกษาวิจัยจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ การวิจัยการศึกษาเอกชนที่เจาะลึกในเชิงประสิทธิภาพของการศึกษาเอกชน ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยคณะกรรมการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และอีกประเภทหนึ่ง เป็นการวิจัยเจาะลึกเฉพาะเรื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งการวิจัยประเภทหลังนี้ ส่วนหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้มอบหมายให้ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ หัวหน้าภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการวิจัย โดยทำการศึกษาเรื่อง " การเปรียบเทียบประสบการณ์ในการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร." ทั้งนี้ ด้วยพิจารณาเห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ได้เปิดดำเนินการอยู่ในกรุงเทพมหานคร ดังที่ได้เสนอข้อมูลไว้แล้วในตอนต้น ในการนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงเจาะลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการอธิบายสภาพการจัดการศึกษา หรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชน จึงได้วางแผนศึกษาเฉพาะเรื่องเป็นการเพิ่มเติมอีก 3 ประเด็น คือ มาตรฐานของหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน รูปแบบการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน และ ระบบและวิธีการคัดเลือกนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการจำแนกประเภทการสอนซ่อมเสริมในการวิจัย....	30
2	จำนวนผู้ให้ข้อมูลตามเป้าหมายที่คาดหวังและจำนวนผู้ให้ ข้อมูลจริง.....	60
3	สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหาร.....	61
4	สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา/ครูผู้สอน...	64
5	สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียน.....	67
6	ประเภทของการสอนซ่อมเสริมที่พบในโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกชน.....	79
7	ลักษณะการดำเนินการกิจกรรมสอนซ่อมเสริม.....	81
8	ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสอนซ่อมเสริม.....	84
9	วิธีการติดตามและประเมินผลกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม...	86
10	ลักษณะการดำเนินการในกรณีที่โรงเรียนจัดกิจกรรมสอน ซ่อมเสริมเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ.....	88
11	อัตราค่าบริการในการสอนซ่อมเสริมเป็นกรณีพิเศษ.....	89
12	เหตุผลสำคัญในการจัดสอนซ่อมเสริม จำแนกตามรายวิชา..	91
13	การวินิจฉัยนักเรียนเพื่อการสอนซ่อมเสริม.....	93
14	การดำเนินการด้านสื่อการเรียนการสอน.....	95
15	เวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม.....	98
16	วิธีการสอนซ่อมเสริม.....	101

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	การวัดผลและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม.....	105
18	สภาพการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนได้รับ.....	106
19	สภาพการเสริมประสบการณ์พิเศษที่นักเรียนได้รับ.....	107
20	ผลการประเมินสภาพการดำเนินการสอนซ่อมเสริมที่ นักเรียนได้รับ.....	108
21	ท่าทีความรู้สึกรู้สึกของผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดวิชา/ครู ผู้สอน ต่อกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม.....	111
22	ความเข้าใจและประสบการณ์ด้านการสอนซ่อมเสริม ตามการรายงานของผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดวิชา/ครู ผู้สอน.....	113
23	แนวคิด-ความเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับการสอน ซ่อมเสริม.....	115
24	ผลการประเมินสภาพปัญหาด้านการบริหาร.....	117
25	ผลการประเมินสภาพปัญหาด้านครูผู้สอน.....	120
26	ผลการประเมินสภาพปัญหาด้านนักเรียน.....	124
27	ผลการประเมินสภาพปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน และสถานที่.....	126
28	ผลการประเมินสภาพปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล	128
29	ผลการประเมินสภาพปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และบริการต่าง ๆ	130

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยในประเด็นปัญหาที่ 2 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของ
ประเด็นปัญหาภายใต้หัวข้อการวิจัยเรื่อง " รูปแบบการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เอกชน ในกรุงเทพมหานคร." ทั้งนี้ด้วยอาศัยแนวความคิดในเชิงเหตุผลทางทฤษฎี ตลอดจน
เหตุผลในสภาพทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ในด้านแนวความคิดในเชิงเหตุผลทางทฤษฎี กล่าวได้ว่า การที่นักเรียนจะมี
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน องค์ประกอบ
ที่สำคัญคือ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง องค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและ
สังคม และองค์ประกอบในด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็น
สาเหตุทำให้นักเรียนแต่ละคนประสบผลสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน แม้ว่าจะเรียนอยู่
ในห้องเดียวกัน ก็จะมีนักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนอ่อนปะปนกัน ความแตกต่างในกลุ่มนักเรียน
ดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดแนวความคิดในเรื่องการจัดการสอนซ่อมเสริมขึ้นในโรงเรียน โดยมี
จุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ คือ (อำไพ สุจริตกุล 2524 : 142)

1. เพื่อช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญา
อารมณ์ และทางการเรียนรู้
2. เพื่อช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนอื่นเนื่องมาจากนักเรียนที่เรียนไม่ทัน
เพื่อน แล้วกลายเป็นตัวก่อกวนในภายหลัง
3. เพื่อให้นักเรียนแข่งขันกับตัวเองจนสามารถเรียนได้ดียิ่งกว่าเดิม
4. เพื่อให้นักเรียนเรียนดีขึ้นตามขีดความสามารถของตน

แนวความคิดในเรื่องการสอนซ่อมเสริมได้ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
ที่มุ่งเสริมสร้างให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล ให้นักเรียน
มีโอกาสเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง จะอย่างไรก็ตาม
นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนวิชาสามัญซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ใน
สังคม แม้ว่าวิชาเหล่านั้นจะไม่ตรงกับความสนใจ ไม่เหมาะสมกับความถนัดของนักเรียน ซึ่ง
ในเรื่องนี้ ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอน หรือแม้กระทั่งในกลุ่มนักเรียนที่ได้
เรียนวิชาที่ตนถนัด เรียนวิชาที่ชอบและสนใจ ก็ยังประสบปัญหาในการเรียนเช่นกัน ปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญ 4 ประการ คือ (กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ 2526 : 91-92)

1. สติปัญญาแตกต่างกัน
2. วิธีการเรียนรู้ หรือความสามารถเฉพาะตัวในการที่จะรับรู้เรื่องราวต่างกัน
3. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แตกต่างกัน
4. แรงจูงใจที่จะเรียนต่างกัน

เมื่อการเรียนการสอนประสบปัญหาที่กล่าวมา จึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไข วิธีการอันหนึ่งที่น่ามาแก้ไขปัญหานั้นก็คือ การจัดทำมีการสอนซ่อมเสริมขึ้นในโรงเรียน ซึ่งหลักสูตรได้เปิดโอกาสให้โรงเรียนทำการสอนซ่อมเสริมได้ทั้งในระหว่างภาคเรียนปกติ และภาคฤดูร้อน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนได้ทันเพื่อน ช่วยให้นักเรียนที่ไม่เข้าใจใคร่มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนที่เรียนแล้วยังไม่สัมฤทธิ์ผลตาม จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้สัมฤทธิ์ผล ตลอดจนช่วยให้นักเรียนที่เรียนดี เรียนเก่ง มีความเฉลียวฉลาดอยู่แล้วได้มีโอกาสเสริมความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

สำหรับสภาพการณ์ในทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนนั้น จาก รายงานวิจัยเรื่อง "การประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 : กระบวนการและการนำไปใช้." ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 133) พบว่า การสอนซ่อมเสริมใน โรงเรียนยังไม่มีระบบ ไม่สอดคล้องกับหลักการและพัฒนาการของเด็ก และมีเฉพาะการสอนซ่อม ซักการสอนเสริมให้เด็กเรียนดี อีกทั้งจากงานวิจัยของ วิไล ไบว์เสรีวงศ์(2522) วัฒนา ล่วงสื่อ(2523) หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 (2523) ณัฐพร จิระโชควิมานิช(2524) อุไทยวรรณ พูลทวี(2526) และสาธิตใจ เกตุชาญวิทย์(2527) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม โดยเน้นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนรัฐบาล ทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ปรากฏข้อสรุปบางประการเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม ในลักษณะที่สอดคล้องกัน คือ

1. โรงเรียนบางแห่งไม่จัดสอนซ่อมเสริม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ไม่เห็นความสำคัญเพราะไม่เห็นแนวทางในการปฏิบัติ ไม่มีรูปแบบ ของการสอนซ่อมเสริมที่แน่นอนชัดเจน รวมทั้งขาดทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุน กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม

2. ผู้บริหารและครู ไม่ทราบขั้นตอนและวิธีการ รวมทั้งกระบวนการต่าง ๆ ของ

การสอนซ่อมเสริม ว่าควรดำเนินการอย่างไร เป็นไปในรูปแบบใด

3. ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม ปฏิบัติได้ไม่ถูกต้องตามหลักการ และมีหน้าที่ปฏิบัติงานสอนหรือหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการสอนซ่อมเสริม

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ในส่วนของเหตุผลในแนวความคิดทางทฤษฎีนั้น โค้ชชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของกิจกรรมสอนซ่อมเสริม แต่ในขณะเดียวกัน สภาพการณ์ทางปฏิบัติกลับพบว่า โรงเรียนโดยทั่วไปยังประสบปัญหาในเรื่องการสอนซ่อมเสริมในหลายลักษณะ สภาพการณ์เช่นนี้ทำให้หน้าสนใจว่า " ในกรณีของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า มีจำนวนโรงเรียนอยู่เป็นจำนวนมาก และมีการกระจายของคุณภาพโรงเรียนแตกต่างกันมากเช่นกัน กล่าวคือ กลุ่มหนึ่งเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง อีกกลุ่มหนึ่งเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ นั้น จะมีความแตกต่างกันในเรื่องรูปแบบการสอนซ่อมเสริมระหว่างกลุ่มโรงเรียนทั้งสองนี้หรือไม่ และประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมในลักษณะใดบ้าง แตกต่างกันหรือไม่" ประกอบกับเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริม ช่วยเหลือ ตลอดจนการวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนดังที่โค้ชกล่าวไว้แล้วในตอนต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแผนการวิจัยครั้งนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษารูปแบบการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เปรียบเทียบรูปแบบการสอนซ่อมเสริมระหว่างโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง กับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ
3. ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาในการสอนซ่อมเสริมระหว่างโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง กับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2529 จำนวน 179 โรงเรียน

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งแปรค่า 2 ระดับ คือ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง กับ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.2.1 รูปแบบการสอนซ่อมเสริม อันประกอบด้วยประเภท และ แนวทางการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม

2.2.2 ปัญหาในการจัดสอนซ่อมเสริม

3. วิชาที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ภาษาไทย

3.2 สังคมศึกษา

3.3 วิทยาศาสตร์

3.4 คณิตศาสตร์

3.5 การงานและอาชีพ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ประสิทธิภาพโรงเรียน ที่ได้จากการแบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ มีความเป็นมาตรฐานและเชื่อถือได้

2. กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่เป็นผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนเป็นผู้ที่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานในการจัดสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนในแต่ละด้านเป็นอย่างดี และตอบคำถามด้วยความจริงใจ ตรงตามสภาพข้อเท็จจริง โดยที่ กลุ่มผู้บริหารเป็นกลุ่มที่สามารถให้ข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา

และครูผู้สอน เป็นกลุ่มที่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดกิจกรรมสอน
 ซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนตามแผนงานที่ได้วางไว้ ส่วนกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มที่สามารถให้
 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดสอนซ่อมเสริมที่ได้รับจากทางโรงเรียน

3. การให้ข้อมูลของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอน และนักเรียน
 เป็นอิสระต่อกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงวัน เวลา ต่างกัน ไม่มีผลต่อข้อมูลที่ได้รับ

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน	หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น และ/หรือตอนปลาย สายสามัญ ประกอบด้วย
โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา
ตอนต้นและ/หรือตอนปลาย หรือโรงเรียนที่เปิดสอน
ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และ/
หรือตอนปลาย หรือ โรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร
โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง	หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่มีมาตรฐานการ
ศึกษาติดตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ปีพุทธศักราช 2524 และ/หรือ มีคุณภาพ
การศึกษาในระดับติดตามเกณฑ์ของสำนักงานทดสอบ
ทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
ปีการศึกษา 2527-2528
โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ	หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่มีมาตรฐานการ
ศึกษาต่ำ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาเอกชน ปีพุทธศักราช 2524 และ/หรือ มีคุณภาพ
การศึกษาในระดับต่ำตามเกณฑ์ของสำนักงานทดสอบ
ทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
ปีการศึกษา 2527-2528

รูปแบบการสอนซ่อมเสริม

หมายถึง ประเภทและแนวทางการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม ซึ่งในที่นี้ได้จัดแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก 6 ประเภทย่อย คือ

1. การสอนซ่อม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน แบ่งเป็น

1.1 การสอนเพื่อแก้ไข ในกรณีที่นักเรียนเกิดความสับสนหรือเข้าใจผิดในเนื้อหาวิชา หรือเมื่อสอนแล้วเห็นว่าผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ โดยทำการสอนใหม่ในช่วงซ่อมเสริมปกติ หรือนอกชั่วโมงซ่อมเสริมปกติ

1.2 การสอนซ่อมหลังการประเมินผล ในกรณีที่มีการประเมินผลแล้วพบว่านักเรียนไม่ผ่าน เป็นการสอนใหม่ หรือให้นักเรียนทำกิจกรรมเพิ่มเติม หรือบอกจุดบกพร่องให้นักเรียนไปแก้ไข แล้วมาสอบเพื่อประเมินผลใหม่

1.3 การสอนเพื่อปรับสภาพ เกิดขึ้นในกรณีที่พิจารณาเห็นว่านักเรียนยังไม่มีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนเนื้อหาต่อเนื่องต่อไป ซึ่งอาจทราบได้โดยการทดสอบก่อนเรียนในช่วงแรกของการเรียน หรือเมื่อเรียนจบแล้วและกำลังจะขึ้นเนื้อหาใหม่

2. การสอนเสริม เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่ แบ่งเป็น

2.1 การสอนเร่ง-สอนเร็ว เป็นการเรียนเนื้อหาวิชาล่วงหน้าของบทเรียนหรือชั้นเรียนที่สูงขึ้น อาจทำการสอนในคาบซ่อมเสริมปกติ หรือนอกคาบซ่อมเสริมปกติก็ได้

2.2 การสอนเพิ่ม เป็นการเรียนเพิ่มเติมใน เนื้อหาวิชาที่เรียนไปแล้วโดยมีการเพิ่มเนื้อหาเข้าไป ในหลักสูตรปกติ เป็นการสอนทั้งชั้นเรียน ไม่ได้กัก นักเรียนออกมาสอนเฉพาะกลุ่ม

2.3 การสอนเฉพาะ เป็นการเรียนเนื้อหาวิชา เพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ หรือจัดกิจกรรมให้เป็นพิเศษ โดยมีการคัดเลือกนักเรียนออกมาเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ ได้มีโอกาสเรียนตามความถนัด หรือตามความสามารถ เฉพาะคน

ผู้บริหาร

หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้ช่วย ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน

หัวหน้าหมวด

หมายถึง หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ การงานและอาชีพ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ครู

หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในวิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ การงาน และอาชีพ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นักเรียน

หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2529 -2530 ที่เคยมีประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริมในวิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ การงานและอาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษารูปแบบการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายประการ อาทิ การที่ได้ทราบรูปแบบการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบรูปแบบการสอนซ่อมเสริมระหว่างโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง กับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ ช้อค้นพบจากกรณีต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปรับปรุง ส่งเสริมดำเนินการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวทางการศึกษาสำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง ในกรณีของการศึกษาปัญหาในการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพิเศษให้ความช่วยเหลือแก่ทางโรงเรียนในโอกาสต่อไป อีกทั้งการได้ทราบข้อมูลในเชิงวิเคราะห์คุณภาพและสภาพการณ์ในเชิงเจาะลึกจากการวิจัยนี้ ก็จะเป็นข้อมูลประกอบที่สำคัญซึ่งส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางเพื่อการวางแผนปรับปรุง ช่วยเหลือ ส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน ตลอดจนการกำหนดทิศทางของนโยบายของรัฐ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย